

Kontekst egzystencjalny

Dotyczy pozatekstowej rzeczywistości analizowanego dzieła literackiego, obejmuje zagadnienia związane z istnieniem, bytem, doświadczeniem życiowym człowieka, które wpłynęły na powstanie utworu literackiego oraz których przywołanie jest niezbędne do pogłębionego odczytania sensu utworu.

W wierszu Adama Mickiewicza *Do samotności* poruszono temat samotności jako zbawiennej sytuacji, umożliwiającej oderwanie się od intensywnego, codziennego życia, samotności, która daje podmiotowi przestrzeń pozwalającą zagłębić się we własne wnętrze i myśli. Ten stan jest źródłem energii dla osoby mówiącej w wierszu i sprawia, że nie doświadcza ona negatywnych uczuć. Co więcej, twierdzi nawet, że samotność jest jej żywiołem. Przystawienie do wody, która w kontekście biblijnym jest symbolem oczyszczenia i życia, podkreśla wagę i znaczenie samotności dla podmiotu lirycznego. Ten stan pozwala mu na podejście do swojego życia z dystansem, na chwilę spokoju, w której jedynym towarzyszem będą jego własne myśli. Podmiot uznaje, że los człowieka polega na wiecznym poszukiwaniu swojego miejsca w świecie, jednocześnie wie, że przeznaczone mu jest bycie samotnym.

Możemy sprawdzać ten kontekst wiedząc, że kontekst egzystencjalny to:

Sytuacja jednostki w świecie, wybory człowieka jako tematyka utworów.

- Wolność jako zasadnicze pojęcie w tego typu literaturze i filozofii.
- Specyficzny typ bohatera: wyobcowanego i nieprzystosowanego.
- Zaangażowanie pisarza w problematykę moralną, społeczną i polityczną.

Dylematy egzystencjalne powstają, gdy zadajemy sobie pytania dotyczące znaczenia naszej osoby, sytuacji w których się znajdujemy, a także tego jak chcielibyśmy, aby wyglądało nasze życie w przyszłości. Mogą pojawić się pod wpływem nagłych zdarzeń (np. wypadek, choroba), krzywdy, którą doznaliśmy, cierpienia, niesprawiedliwego potraktowania, nienormalnych i niestabilnych okoliczności (np. wojna), trudnych decyzji, ale również błędów które sami popełniamy. Mogą pojawiać się jako reakcja na nasze słabości (np. uzależnienia), działania wbrew własnej woli, lub własnym wartościom, uświadomienie sobie próżności czy płytkiego życia. (...)

Za twórcę pojęcia egzystencja uznaje się Søren Kierkegaarda (existere z ex „na zewnątrz” i sistere „stać, znajdować się”). Jest to więc słowo opisujące: istnienie, warunki życia, funkcjonowanie. Dylemat jest rodzajem wnioskowania opartego na procesach myślowych. Przeważnie dotyczy wyboru pomiędzy dwiema opcjami. W jego zasięg wchodzi również umiejętność dostrzegania nowej alternatywy.

<https://www.arkmedic.pl/dylematy-egzystencjalne-opracowanie-psycholog-mgr-moniki-wawrzaszek-figiela/>